

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közigazgatási s társadalmi lap.

A SZABADELVŐPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 60 kr. Egy hónapra 1 frt.

Hirdetési díj: 61 hasábon petitor 5 krajczár. Nagyból terjedelmű s több ízben megjelent hirdetéseknek lemondás történik. Helygörd minden hirdetés után 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétettek fel. A hirdetések a szerkesztőségben és kiadóirodában.

Debreczen, április 24.

Szt. Pétervárot igen nagy örömmel fogadták a német közvevítési ajánlatokat és minthogy az orosz sajtó bizonyos megjegyzéseket engedett meg magának e tárgyra nézve, melyekből minden inkább, csak bizalom nem volt ki olvasható Németország iránt, a muszka olymódon villámokat kezdtek szórni, melyek némely lapot halálosan súlytottak.

Ha pedig Oroszországnak valamilyen sikerülne az angol hajóhadat el-tukálni — Konstáninápolyt elől... Oroszország a markába nevéthetne... mert esata nélkül győzte volna le Angliát.

Valóban Bismarck diplomatiái ügyességének nem utolsó diadala lett volna, ha Angliát sikerült neki rábírnia arra, hogy életérdekeit védő tengeri hadállásait feladva, a Besica öblöbe rendelje hajóit.

engedve, megadja nekünk mindazt, mi a mi érdekeink a Balkán félszigeten megkívánunk. És mi volna az? Az már százszor elmondott és minden józan fölfogású által önként is kitalálható. E rövid mondatban: „Az ausztriai-magyar birodalom hatalmi tulsulya a Balkán félszigeten a legkiterjedtebb biztositékok mellett — szilárd alapokra fektetessék” — minden ki van fejezve.

A válaszoltok közé hazarándult képviselők az ünnepeket igen sok helyt arra használják fel, hogy megtartották beszámoló beszámójukat. Így pl. a többiek közt Emmer Kornél Nagy-Szombaton apr. 22-én a városban nagymértékben egybegyűlt választók előtt két óráig tartó beszédet mondott, melyben az egyesült ellenzéki pártok programját beható bírálat tárgyává tette s a kiegészítő kérdések és a keleti ügyek mai állapotát részletesen ismertetve. A beszédet élénk bizalmi nyilatkozatokkal fogadták.

A nem választók congressusa Budapestén husvét első és másodnapján csakugyan megtartott. Az abban szerepelt és részt vett egyének azonban korántsem a magyar munkásság s a társadalmi tartoznak, hanem a budapesti munkásoknak azon többnyire német egyénekből álló pártjához, — mely socialdemocrata törekvéseiről már eléggé ismeretes. A congressus élén most is azok álltak, kik az ország minden vidékeit beharangozva, az úgynevezett „munkás-beteg és rokkant pénztárak” létrehozásán működtek. A vidékről mintegy 106 küldött jelent meg s ezek között Debreczen is képviselve volt. A megbeszélést mindannyian kézi munkások voltak, — kivéve az „Egyetértés” szerkesztőségének némely tagjait, kiknek czéljuk a népszerűség hajhászása levén, ez alkalommal sem mulasztották el felhasználni. — A congressus lefolyása különben következőleg történt:

Czifra állapotok Oroszországnban. Az orosz tanulók zavargásáról, az orosz lapokban többféle jelentést olvasunk. A hivatalos lap a következőket írja: Ma a Kurski vonal postávonatán 15 kiewi egyetemi tanuló hoztak Moszkvába, a deportáltak börtönébe. A pályaudvarban fiatal emberek gyűltek össze, kik az érkezőket hangos „hurrah” kiáltással fogadták s a kocsiokat, melyekbe a foglyokat illették, a fogházig kísérték. Ez nagy népeposztosulást idézett elő, különösen a régi egyetemmel. A tömeg többnyire egyszerű munkásemberekből állott. Mikor a fiatal emberek a hozzájuk intézett kérdésekre azt válaszolták, hogy a kocsiiban o y ember k ülnek, kik az igazságot szenvednek s kiket a kormány üldöz, a nép neki ment a szónokoknak s többeket megölték. A rendőrség közelépett, helyreállította a rendet s a fiatal emberek közül kilenczét elfogott.

A Rusk. Vajdosmóti új irja le az esetet, hogy a tanulók összeverekedtek a mészárosokkal. Egy versio a tanulókat, más versio a mészáros legényeket okolja a botránnyért. A tömeg, mely az indóházánál csak 200 emberből állott, az egyetem körül 1000 emberre szaporodott föl. Itt kezdődött a verekedés. „Mindenkint megvertek — írja az említett lap — nem- és körülöbesség nélkül, a kín csak ésmét ruházatot láttak. Asszonyok és férfiak ésméletlenül heverték az utcákon, az Ohotny-Rjadtól egészen a Kikitskajáig nyuló területen. Egy nő, ki férje karján haladt, először ütélegelt, aztán földöz vágta és rátörték. A hős mészárosok dühötől csak úgy menekülhettek, hogy befutottak a szomszédos házakba és botkotta, de a dühöngők összezsúrták az ablakokat, ajtókat és behatoltak mindenová. Minden tisztességesen öltözött embert megtámadtak. Leginkább verték a technikusokat; nyolczat megsebeztek, szét egy anynyira, hogy felgyógyulásához semmi remény. Egy Glagolev nevű urat is csaknem halálra verték.”

A Bécshben f. hó 22-én tartott löversenyek következtel eredménytel folytak le. A megnyert versenyt — öt ló indult. Győztes Blaskovits Ernő u híres 4 éves sárga kanczaja, Kincsem, második gr. Festetics Pál 3 éves Vild Rover nevű p. j. menje. — A dunai díj 1000 frtjért hat 4 éves ló indult. Győzött gr. Henckel sárga m. j. menje Sabinus, 2-dik Trautmansdorff hg. Rossanne p. j. kanczaja. — A 800 frtos handicap

Remmerth Mártha hangversenye. — April 20. — Nagyszombaton színházunkban Liszt Ferenc zenialis tanítványa Remmerth Mártha hangversenyzett, azonban nem valami fényes anyagi eredménnyel. Hozzájárult még azon ominos körülmény is, hogy a kisasszony rozslétt és már a hangverseny kezdetén is alig tudta elhatározni magát, játszó-e vagy sem! Végre az elsőre határozta el magát, remélvén, hogy jobban lesz. Azonban az első Bach-féle darab előadása után érezte, hogy rozslétté fokozódik; mit volt mit tennie, belefogott tehát, végezni is akart, úgy a hogy a lehetett és hogy a közönséget legalább némileg keljéltethesse. Az első darab után tehát nyomban eljátszta Chopin es-dur keringőjét és kis szünetelés után Liszt átírásában Schubert Erkönyűt is. De már akkor alig bírta magát fontartani e a közönség riadó kihívásának megfelelően, akarva, a színpadra kilépni. Anyját fölkellet mondhatunk, hogy ez eset a művésznő bántotta legfájdalmasabban. Utána jártunk a dolognak és a kisasszony mely sajnálattal fejezte ki egy előtűnk, mint az általa annyira tisztelt közönséggel szemben a teljesen akaratján kívül történtek fölött. E dologban — bármit rágalmazzák is — bizonyos szennfűlekedők, kik mindent látni és hallani véltek — rozskaratat vagy czelzatoságot nem forgott fönn és úgy hiszünk, hogy a jelenvolt közönség méltányosabb része előtt a mindenesetre bosszantó, de megmáshatlan körülmény által a derék művésznő teljesen igazolva van.

A kisasszony után Alszei Ilona lépett ki és a zenekar ki-érete mellett nagy kellemmel és teljeskielbítő eredménnyel nyelkette a „Csók-keringő” t. Vezérlő a „Fekete frakk”-kot adta elő saját fordításában Németh János a király áriát igen szépen énekelte „Hunyady László”-ból. Végül pedig egy férfi négyes énekel népdalokat. A legutolsó piece, t. i. Remmerth Mártahé, mint már említett, a kisasszony rozslétté folytán elmaradt. — Sic fata tulere! A zongorára vonatkozólag — melyen Remmerth Mártha k. a. játszott — megjegyezzük, hogy tévesen volt hirdette, mintha az alkalomra hozatott volna Bécshből, mert az itt helyből Schmiéd S. zongorarakartárból való volt.

Irodalom, művészet. — Arany János „Tengerihántás” című szép költeményét, az „Ellenőr” következőleg ismertet: Dalos Eszti szép árva leány volt, Tuba Ferkó deli juhász. Megszereték egymást, de szerencsétlenegre... A legény hűtlen lett, a leány csalódott világszégényére... Szégyenét eltemették vele együtt a sírba s csak mikor a legény hazakerült sokára s hallotta szégyen E-zti sorsát, támadt fel lelkeben a győrtel fájdalom. Ki-kijart a temetőbe, oda volt nyugalma. Bohunt szemmel járt-kelt a holdvilágon, muzsikát hallott nagy fenn, messze, Dalos Eszti hangját közte, bánatos, hívó dalát. A holdfény főlzaladt a boglyára, aztán a falu hegyes tornyára kaspokodott volna, de nem érte, s mikor tizenkettőt vert az óra, a kísértetek órájában, onnan bukkott a mélységbe. — Ez a népies szokást festő költeménybe szőtt meghatörténete két szívek. — Matjejk legújabb festménye: „A gr. nevaldi útközén” már előre talált evőt, jölle-

het mestere csak a párisi kiállításon akarta bemutatni. Az óriási képet egy varsói bankár 40,000 rubelért vette meg. A kép közönségre látható lesz a kiállításon. — Gerster Eteleka befejezte vendég-szerplését a berlini operaházban. A magyar művésznő csaknem mesés vonzerőt képezett Berlinbe, úgy, hogy nyolcz fölléptekor 20,241 helyre történt jelentkezés, — melyet a színház helyszekre miatt tekintetbe nem vehettek. A jegyeket 100 márkájával adták el az utolsó előadáson. A berlini Gerster-kultusza különben annyira megy, hogy most csupa Eteleka ruhákat, Eteleka köpenyeket viselnek, sőt Eteleka kalácsot is esznek. A művésznő, versekben, áradozó tárczában dicősitők; második Malibrancok nevezik. — Lucca Paulina e hó 22-én lépett föl Bécsben Mozart „Don Juanja”-ban. — Donna Anna szerepét Lucca Paulina, a czim-zerepet pedig Faure adta. Az előadásban a többi olasz művészek is részt vettek.

Napi hírek. — Hajdumegye a f. hó 26-ik napján d. e. 9 órakor, a megyeháznál rendes közgyűlést tart, — melyre felhívjuk a megyei bizottsági tagok figyelmét. — Joo István urat, a helybeli ref. főiskolai tanítóképzede derék igazgatóját, a pedagógiai társaságnak Budapestén ápril hó 23. tartott közgyűlésén, a vidéki választmányi tagok közé beválasztották, mit is ezennel örömmel hozunk közöltetésre. — A tiszántúli ref. egyházkerület közgyűlése a f. évi május hó 11-én tartatik meg városunkban, a conventi bizottság pedig szintén ugyanazon hó 19-én kezd meg üléseit. — Barscay Sarolta uróhgy és Blau Gy. hegedűművész által Dragotta Margit, Smekál Irma k. a. és Steinacker Sándor ur szives közreműködésével mellett Debreczenben, a „Magyar Korona” vendéglő nagy terében szombaton, ápril 27-én rendezendő hangverseny műsorozata: 1. Bánk-Bán ábránd Erkei Rüd-leytől Barscay S. k. a. és Blau Gy. ur. 2. „Repülj felecsém!” Barscay S. k. a. és Blau Gy. ur. 3. „Rondo brillante” Weber-től, zongorán előadja Dragotta Margit k. a. 4. „Sonate” (F. dur) Beethoven-től, zongora és hegedűre előadók: Steinacker Sándor és Blau Gyula urak. 5. „Morceaux de Salon” Vieuxtempstől, előadja Steinacker Sándor ur zongora kísérettel mellett Blau Gyula ur. 6. „Concert” ábránd Umlauf-tól, cziterán előadja Smekál Irma k. a. 7. „Concert” Mendelssohn-tól, előadja Steinacker Sándor ur zongora kísérettel mellett Blau Gyula ur. A zongora Schmiéd S. ur rakárából való. Helyárak: Kúrszék 2 frt. Számzóttól szék 1 frt 50 kr. Aló hely 1 frt. — Jegyek előre váltathatók Telegdi K. Lajos ur könyvkereskedésében és este a pénztárnál. Kezdeté 7 1/2 órakor, vége 9 óra után.

— Ertesítés. Mianan a közadók befeztetésére vonatkozó 1876-ki XV. t. cz. III. fejez. t. 40. § a értelmében a 2-ik énegyedi adófizetés ápril 1-én esedékessé vált, figyelmeztetnek a város adóelőtti lakosait, miszerint a most nevezett 2-ik negyede eső, valamint a múlt évekől fizetetlen maradt adótorozásait a városi adóponztára befeztetni igyekezzanak, mivel a nem fizetők az 53. §. rendtelei negyedes adótorozást végett 10 kros megintóval lesznek terhelve, a ki pedig még ehez 13 napra sem törleszté torozását, a záloglás és árverés fokozatos költségeit lesz kénytelen fizetni. Debreczen, 1878. ápril 20. A városi tanács. — A nagyvasár elmúlt; s daczára annak, hogy a husvét ünnepekkel összeesett, lefolyására nem lehet panasz, mert a forgalom elég élénk volt. Az a közönség, mely vásárlásnak rendes látogatója szokott lenni, ezuttal sem maradt el, sőt a közel-vidékiek e vásár alkalmából feltűnően nagy számmal jelentek meg városunkban. Hogy azonban különösen a nagybani vásárlás kissé lanyha volt, annak okát a mai pénzücsk világban véljük föltalálni. — Ma d. u. tették örök nyugalomra föiskolánk derek tanárának Psenyeczky Nagy Sándorunk kihűlt tetemetét. A gázszertartás a boldogultnak darabosutczai házában véte kez-

A „Debreczeni Ellenőr” tárczaja.

A szerencse pillanata.

Irtá: Hackländer F. W. ELSŐ KÖTET. Tizedik fejezet. Egy szolgál és két barát. A kamarás házi fogsága már nehány napig tartott. Helyezete tulajdonképen fogságnak nevezhető nem volt, — legalább a világ nem annak tartotta, mert a régens ó kegyelmessége, szokott tapintattal, ama emlékezetes estét követő napon az udvari ebéd alkalmával elég hangosan és határozottan ilyenképen nyilatkozott: „Ugy hallom, hogy Wenden báró beteg lett. Azonban az udvari orvos előttem úgy nyilatkozott, hogy rozslétté jelentékelten és pár napig tartó apólas és nyugalom képesek őt ismét talpra állítani.” Ezen nyilatkozatnál fogva szegény Wenden báró tehát gyöngéleked és

az udvarnál senkinek sem lett volna bátorsága e dologról máskint szólni. Ó kegyelmessége ezen nyilatkozatánál fogva tehát az udvari orvos köcsija naponként délelőtti 10 óra körül pontosan megállott Wenden bár. lakháza előtt az udvari orvos belépett hozzá, megapogatta úterét, limonádot vagy pezsgó port rendelt neki és mosolyogva megint távozott tőle nem a nélkül azonban, hogy egy-egy szerencse kívánatot nem morzsolta volna fogai közt a vélt betegre vonatkozólag, mely azonban hangosabban mondva így hangzott volna: „Vigyén el valamennyiteket az ördög!” Hogy ó kegyelmessége inasainak egyike délután két és három óra között a kamarás inasánál kérdézkösdönki megjelent — az magától értetődik és ennek tudósítására támaszkodva a régens egyetlen napon sem mulasztá a kamarás barátait azzal vigasztalni, hogy a beteg javulása folytonosan, bár lassan halad előre. Hogy azonban a kamarás végtelenül unta magát otthona magányában, azt mondanunk is fölösleges. Minden életbölcsésége cserben hagyta őt és szobáiban úgy járt föl-alá, mint a fogoly medve az állatseregletben. Ugy tűnt föl maga

elött, mintha bilincsekbe vert s volna, bár igazság szerint fehér simára borított arczával, simuló hajzatával, pírós hegyes ajkával, nagy, kissé kiálló szemével és meglehetősen testes alakja totyogó járásával inkább egy fogoly gunarhoz hasonlított. Akaratlan honlété első napján folytonosan s kervevten fektett, lebecsoltá a függönyöket és Hugó Victor művét: „Egy elítélt végnapja” címűt olvasta. — A vélt leveleket írogatót oly barátok és rokonokhoz, kikre hosszú évek során keresztül nem is emlékezett. Közben-közben azonban — és az volt föfoglalatosága — találgatásokba merült, gondolkozott, elmélkedett, míg feje nem szédült bele, házi fogsága indokai felől. És bár az rá nézve igen kellemetlen behatással volt is, voltak mégis oly percelei, a midán a tükör elé állva, jobb kezét mellén pengőlyájába dugva — így szölt önmagához diadalmas mosollyal: „Félnék tőled, a régens tart tőled, és e körülmény csak megérdemelt egy-két napi szobafogságod. Majd meghosszujuk magunkat.” Hogy ama kis papírszeletkén föglaltak elolvására és a hercegnővel beszéde okozhatta házi fogságát, lehetne nek tetszett előtte. Azonban miként juthatott ez oly hirtelen a régens

tudomására? Hátha Fernow. — ah! Fernow jó úczkó, ki sem cselszövése, sem annak kiderítésére nem termelt! Hiszen neki fogalma sem volt arról, hogy a papírszeleten volt-e valami írva. Valóban e papírszelet már a kamarásnak is sok fejtörést okozott. Mi jelentőségű birhattak e szavak: — még egy megbízható embert, kinek bejárata van.” — A kamarás oly háloba került, melybe lábaival bele akadt épen akkor, midőn azt hívte, hogy veie jó fogást fog tehetni. Hogy valaminek kivitelei körül forgott a kérdés, melyhez egy emberre lett volna szükség, ki szabad bejárattal bír az udvarhoz, az oly világos, — hogy minden gyermek átlátotta. Ezzel azonban a báró is a tudás határát elérte. Hogy a hercegnő ama engedélyezett látogatók alkalmaival bizalmas közleményeket tett volna neki, az sem lehetett ké kedni. Azonban, hiszen csak értesült Rigoll útján a báró fogságáról, miért halgat a hercegnő még továbbra is? Miért néma e dologt illetőleg maga Rigoll is és miért jattsz a elfoglaltalan szerepét oly sértő módonban? Oh az a szerencse pillanata! Oly közel volt hozzá, de kiskiltott kezét közül és ha a

báró most ábrándozva tekintett fölfelé, ott látta csalákonyan lebegve, csillogó, fényesen ragyogva a tisztségeket, érdemeleket, czimeket! Ha sötét, söt ketségsbeesett gondolatok által most kinezva, föl-alá sétált szobájában, a szerencse pillanatáról alkotott elmélete őt hűtlenséggel fenyegette, de hiszen Fernownál még épen fényesen bebizonyult. Nem kiseri-e kőpét ama naptól fogva a legszemtelenebb módonban? Nem lett-e ezen fiatal ember ez idő alatt kapitányvá és a regens valóságos szárnysegéd-vé? Sőt még azt is süttogták már fejtőbűntetve, hogy ő a herceg mindenható megbízottja és kegyence lett, hogy a regens megajándékozta őt szívével is, hogy fának nevezt őt. Anyi már fény, hogy a hatalmas Kindermann az új kapitányt megfelfejtőten előző-kegyességgel halmozza meg. Nemcsak nyújas mosolyával ajándékozta el, — hanem legfőbb-ször titokzatosan mond is neki egyet-mást. (Folyt. köv.)

